

**Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o temi „Europski semestar i kohezijska politika –
Ususret novoj europskoj strategiji za razdoblje nakon 2020.”**

(samoinicijativno mišljenje)

(2019/C 353/07)

Izvjestitelj: **Etele BARÁTH**

Suizvjestitelj: **Petr ZAHRADNÍK**

Pravni temelj:	pravilo 32. stavak 2. Poslovnika
Odluka Plenarne skupštine:	20.2.2019.
Nadležna stručna skupina:	Stručna skupina za ekonomsku i monetarnu uniju te ekonomsku i socijalnu koheziju
Datum usvajanja u Stručnoj skupini:	2.7.2019.
Datum usvajanja na plenarnom zasjedanju:	17.7.2019.
Plenarno zasjedanje br.:	545
Rezultat glasovanja (za/protiv/suzdržani):	154/1/5

1. Zaključci i preporuke

1.1. Predstojeće novo političko i financijsko razdoblje u EU-u pruža priliku za veću odlučnost, poboljšanje rezultata i što veće iskorištavanje novih mogućnosti. Postoji potreba za revitaliziranom, ambicioznijom i dinamičnijom strategijom za održivu, konkurentnu, zaštitničku i pravednu Europu do 2030.

1.1.1. Među najvećim poukama, ali i postignućima, u upravljanju gospodarskom politikom EU-a u novije vrijeme nakon krize bilo je uvođenje i praktično provođenje europskog semestra. Taj novi oblik koordinacije gospodarske politike uključuje temeljito praćenje i analizu, praktično koordinirano upravljanje te niz ograničenja i sankcija ⁽¹⁾ usko povezanih s gospodarskom uspješnošću država članica. Opipljivi rezultati trebali bi se ogledati u strožoj disciplini, većoj odgovornosti i jasnijoj usmjerenosti na ključna strateška pitanja. Stoga bi europski semestar mogao poslužiti kao pouzdana platforma za intervencije u okviru nove kohezijske politike.

1.2. Semestar je komplementaran sustavu instrumenata kohezijske politike koji djeluju već desetljećima. Veze između europskog semestra i kohezijske politike EU-a (a možda i većine programa VFO-a) imaju golem potencijal za poboljšanje koordinacije i upravljanja gospodarskom politikom EU-a. To je znak boljeg upravljanja i pristupa koji se temelji na rezultatima. To pitanje ima racionalnu, tehnokratsku i političku pozadinu (s obzirom na europske izbore, nadležnosti na nacionalnoj razini u odnosu na razinu EU-a, upravljanje pristupom odozdo prema gore i pristupom odozgo prema dolje te pronalaženje ravnoteže među njima). S obzirom na koordinacijsku ulogu semestra, u okviru njega objedinjuju se provedba strateških gospodarskih, socijalnih i okolišnih ciljeva, politički prioriteti i interakcija kratkoročnih i dugoročnih zadaća.

⁽¹⁾ Uredba o zajedničkim odredbama za razdoblje 2021.–2027., COM(2018) 375 final.

1.3. Zahvaljujući svojem području djelovanja koje se stalno proširuje i načelu samoregulacije na kojemu se temelji, semestar je zapravo jedina postojeća struktura u okviru koje postoji višenamjenski mehanizam kojim se mjeri interakcija između vrlo različitih postupaka putem preporuka po državama članicama kao i primjena otprilike trideset i dviju europskih politika. EGSO vjeruje u postupak semestra i predlaže uvođenje mogućnosti za uravnoteženiju primjenu instrumenata za poticaje te diferenciranih, dobro utemeljenih i pomno razmatranih sankcija ^(?) kojima se koordinira provedba gospodarskih, socijalnih i okolišnih ciljeva, tako da se, po mogućnosti, mjeri kratkoročni napredak u postizanju dugoročnih ciljeva.

1.4. EGSO sa žaljenjem uviđa da se razina učinkovitosti sporazuma, unatoč dobro definiranom višerazinskom postupku (godišnji pregledi rasta, preporuke po državama članicama, nacionalni programi reformi, sporazum o partnerstvu) znatno razlikuje u državama članicama te da ovisi o stupnju makroekonomskog razvoja svake zemlje. Razina provedbe višegodišnjih politika općenito je niska (od 40 do 50 %). Uočljivo je da ciljevi socijalne politike spadaju u obveze koje su ispunjene u najmanjoj mjeri, a oni uključuju: plaće i određivanje plaća, zdravstvenu i dugotrajnu skrb, obrazovanje, osposobljavanje, cjeloživotno učenje i kvalitetna radna mjesta (posebice u pogledu mladih).

1.5. EGSO napominje da bi ojačani postupak semestra trebao biti najvažniji element koordinacije gospodarske politike, pri čemu ne bi trebalo izgubiti iz vida njegove izvorne ciljeve, čime bi se omogućilo dovršenje programa stabilnosti i konvergencije, te da bi semestar mogao postati središnji element koordinacije postupka ulaganja s jasnim ciljevima kako bi se omogućilo jačanje provedbe reformi, mjerenje ravnoteže između gospodarske uspješnosti i kohezijske politike te postizanje socijalnih ciljeva. Ključna pitanja uključuju provedbu europskog stupa socijalnih prava, održivo zapošljavanje, uvođenje minimalnih socijalnih standarda u državama članicama na temelju zajedničkog europskog okvira uspostavljenog u sklopu europskog semestra te ambicioznije klimatske ciljeve i bolju zaštitu biološke raznolikosti.

1.6. Prema mišljenju EGSO-a, Europa će morati temeljitije ispitati i učinkovito iskoristiti lokalne resurse kako bi postigla društveno i ekološki održiv rast. Novom strategijom Europa 2030. potrebno je izgraditi ostvarive poveznice između lokalnih, regionalnih i nacionalnih ciljnih vrijednosti i ciljeva postizanja bolje povezane Europe.

1.7. Prema mišljenju EGSO-a, poboljšana koordinacija između europskih fondova (kohezijski fondovi, fond InvestEU itd.) mogla bi pomoći u lakšem privlačenju privatnih dionika i ulaganja. Kako bi se povećala produktivnost i privatna ulaganja, potrebno je poboljšati ulagačko okruženje, uzimajući u obzir fiskalne mehanizme koji prevladavaju u pojedinim državama članicama. U najboljem slučaju, poboljšanjem ulagačkog okruženja mogla bi se poboljšati razina odnosa između europske uprave i različitih vrsta vlasništva.

1.8. EGSO predlaže da obnovljeni sustav europskog upravljanja na temelju strategije EU-a do 2030. bude više usmjeren na rezultate te da se u okviru njega odredi manji broj prioriteta, pri čemu treba olakšati pristup upravnim postupcima i više se oslanjati na vlastito shvaćanje civilnog društva i suradnju s njime. Sve to mora biti usklađeno s razvojem sustava praćenja i evaluacije. Postizanje poboljšane višerazinske javne uprave i omogućivanje lakšeg sudjelovanja važan je način jačanja europskog upravljanja.

1.9. EGSO mora pronaći svoje nanovo definirano mjesto u pripremi i provedbi europske politike i strategije zauzimanjem novog i snažnijeg položaja u europskom upravljanju kako bi zajamčio svoju posebnu posredničku ulogu u odnosu između percepcije stvarnosti i budućih namjera civilnog društva. EGSO nastoji postići bolje razumijevanje jačanjem redovitog i strukturiranog dijaloga sa socijalnim partnerima i civilnim društvom.

1.10. EGSO mora naučiti više o novim informacijskim sustavima, uključujući digitalizirane i društvene mreže povezane s civilnim društvom, te povećati njihovu uporabu. EGSO može postići taj cilj ako bude uključen u postupak semestra i postane vješt u obradi informacija koje prima.

1.11. EGSO ističe da je niska razina istinske, trajne komunikacije između gospodarskih i socijalnih partnera i europske uprave jedna od trenutno najznačajnijih prepreka europskom razvoju. U tom pogledu također moramo razumjeti sustav odnosa koje održava EGSO.

1.12. EGSO smatra da će se stalnim ocjenjivanjem složenih ciljeva, primjenom sveobuhvatnih sporazuma o partnerstvu, izgradnjom snažne civilne potpore i mjerenjem globalnog okruženja Europske unije pokazati da je u okviru postupka semestra moguće usredotočiti se na smanjenje rizika od krize u budućnosti i stvaranje održivog, smislenog i pogodnog gospodarskog i društvenog okruženja.

^(?) Sporazumi između Europske komisije i pojedinačnih država članica EU-a. Njima se utvrđuju planovi nacionalnih vlasti za upotrebu sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova.

2. **Opće i posebne napomene**

2.1. **Europa je na prekretnici**

2.1.1. Europa je na novoj prekretnici. Deset godina nakon duboke gospodarske krize i unatoč snažnom oporavku Europe suočavamo se s političkim i društvenim previranjima i nadolazećom novom neizvjesnošću na globalnoj razini. Među najvećim poukama, ali i postignućima, u upravljanju gospodarskom politikom EU-a u novije vrijeme nakon krize bilo je uvođenje i praktično provođenje europskog semestra. Taj novi oblik koordinacije gospodarske politike uključuje temeljito praćenje i analizu, praktično koordinirano upravljanje te niz ograničenja i sankcija usko povezanih s gospodarskom uspješnošću država članica. Opipljivi rezultati trebali bi se ogledati u strožoj disciplini, većoj odgovornosti i jasnijoj usmjerenosti na ključna strateška pitanja. Stoga bi europski semestar mogao služiti kao pouzdana platforma za intervencije u okviru nove kohezijske politike.

2.1.2. U tom razdoblju, s obzirom na to da će započeti novi petogodišnji politički ciklus europskog upravljanja i novo sedmogođišnje financijsko razdoblje za koordinirani europski razvoj te da se uskoro bliži kraj provedbe strategije Europa 2020. za pametan, održiv i uključiv rast, EU će morati ponovno razmotriti sustave upravljanja, koji se moraju temeljiti na novoj, sveobuhvatnoj strategiji provedbe za sljedećih deset godina, kao putokazu za održivu budućnost.

2.1.3. Ideja da je neometano uključivanje gospodarskih i socijalnih partnera u postupak odlučivanja i provedbe jedan od najvažnijih uvjeta za uspješnu provedbu novog „višerazinskog i višedioničkog upravljanja” ima široku potporu ⁽³⁾.

2.1.4. Izvlačeći pouke iz dodane vrijednosti koja proizlazi iz snažnog načela partnerstva u kohezijskoj politici, EGSO ponovno ističe važnost višerazinskog upravljanja, jačanja strukturnog sudjelovanja organizacija civilnog društva i drugih dionika u programiranju, provedbi, evaluaciji i praćenju upotrebe sredstava; sve bi to trebalo primjenjivati i na makroekonomsko programiranje u svim državama članicama.

2.1.5. U tu svrhu EGSO naglašava potrebu za uspostavljanjem zajedničkog europskog okvira, sličnog sporazumu o partnerstvu u okviru strukturnih fondova EU-a, kojim se jamči da socijalni partneri i civilno društvo mogu snažno i konstruktivno sudjelovati u svim fazama izrade i provedbe europskog semestra. To će podrazumijevati da nacionalna nadležna tijela preuzmu veću odgovornost te da politike i preporuke provode na učinkovitiji i svrsishodniji način.

2.1.6. Postizanje europske renesanse iziskuje istu snagu kontinuiteta na kojoj počivaju europske vrijednosti, kao što su sloboda, sigurnost, pravda, vladavina prava i ljudska prava, uz pojačanu stalnu obnovu koja poštuje kriterije održivog razvoja.

2.2. **Semestar i njegova složenost**

2.2.1. Komisija je u proteklih deset godina uložila velike i naizgled uspješne napore kako bi uspostavila višerazinski sustav za gospodarsko upravljanje: europski semestar. Taj sustav uključuje različite politike i strategije kojima su obuhvaćena sektorska i horizontalna pitanja u svim gospodarskim, socijalnim i ekološkim područjima. Zahvaljujući tom novom postupku Europska komisija prevladala je stari sustav „otvorene metode koordinacije”.

2.2.2. U posljednjih nekoliko godina semestar je ojačan i dopunjen, pri čemu su važni socijalni i okolišni elementi strategije Europa 2020. izravno povezani s preporukama u okviru kohezijske politike ⁽⁴⁾. Vidljiva je snažna veza između gospodarskog upravljanja, provedbe kohezijske politike i novog koncepta europskog razvoja: Plan ulaganja za Europu ⁽⁵⁾.

2.2.3. EGSO je u nekoliko svojih mišljenja branio „strukturne reforme koje pogoduju produktivnosti, rastu, kvaliteti i sigurnosti radnih mjesta te socijalnoj zaštiti, uz poticanje ulaganja i jačanje kolektivnog pregovaranja – zasnovanog na autonomiji socijalnih partnera – i socijalnog dijaloga” ⁽⁶⁾. EGSO ujedno „smatra da povezanost između Programa potpore reformama i europskog semestra može biti još snažnija i izravnija od one koja se predviđa Prijedlogom uredbe” ⁽⁷⁾.

⁽³⁾ Mišljenje EGSO-a „Uredba o zajedničkim odredbama za razdoblje 2021. –2027.”, SL C 62, 15.2.2019., str. 83.; i mišljenje EGSO-a „Budućnost kohezijske politike”, SL C 228, 5.7.2019., str. 50.

⁽⁴⁾ Europski semestar 2019.: komunikacija o izvješćima po zemljama, COM(2019) 150 final.

⁽⁵⁾ Plan ulaganja za Europu i program InvestEU (2021. –2027.).

⁽⁶⁾ Mišljenje EGSO-a „Višegodišnji financijski okvir za razdoblje nakon 2020.”, SL C 440, 6.12.2018., str. 106.

⁽⁷⁾ Mišljenje EGSO-a „Program potpore reformama”, SL C 62 15.2.2019., str. 121.

2.3. **Održiva europska budućnost**

2.3.1. Komisija je početkom ove godine objavila dokument za razmatranje o održivoj Europi kojim se utire put za sveobuhvatnu provedbenu strategiju za razdoblje do 2030. godine. U dokumentu se utvrđuje smjer kojim će se kretati daljnji razvoj vizije održivog razvoja EU-a i smjer djelovanja sektorskih politika nakon 2020. godine, a istodobno se stvara osnova za dugoročnu provedbu ciljeva održivog razvoja. Odbor poziva na to da se u europski semestar uvrste ambiciozniji klimatski ciljevi jer su pitanja opasnosti koje predstavljaju klimatske promjene i napretka EU-a u postizanju ciljeva iz Pariškog sporazuma relativno slabo obuhvaćena semestrom⁽⁸⁾. Osim toga, u svijetu koji se suočava s klimatskim promjenama, EGSO je u više navrata iznio preporuke za poboljšanje zaštite biološke raznolikosti i ključnih resursa potrebnih za naše postojanje⁽⁹⁾.

2.3.2. U dokumentu za razmatranje predlažu se tri scenarija za poticanje rasprave o načinu praćenja ciljeva održivog razvoja u EU-u:

- sveobuhvatna strategija EU-a za ostvarivanje održivog razvoja na kojoj bi se temeljilo djelovanje EU-a i njegovih država članica;
- daljnje uključivanje strategija u sve relevantne politike EU-a koje provodi Komisija, ali bez obvezivanja država članica na provedbu mjera; i
- stavljanje većeg naglaska na vanjsko djelovanje uz istodobno učvršćivanje trenutačnih ambicija u pogledu održivosti na razini EU-a.

2.3.3. Pametno integriranje prvih dvaju scenarija u europski semestar trebalo bi imati ključnu ulogu u provedbi proračuna EU-a i okvira financiranja (poput europskih strukturnih i investicijskih fondova), tako da se u najvećoj mogućoj mjeri iskoristi fleksibilnost novog VFO-a i zajamči snažna povezanost između kohezijske politike i ostalih politika.

2.3.4. Mogla bi se razmotriti mogućnost da postupak semestra, dopunjen novim participativnim modelom, dobije djelotvorniju i učinkovitiju ulogu u razvoju Unije.

2.3.5. U tom pogledu od koristi mogu biti i plan ulaganja EU-a, bude li se odgovarajuće financirao, i kohezijska politika EU-a, u skladu s preporukama po državama članicama. To podrazumijeva omogućavanje dostatne fleksibilnosti u okviru Pakta o stabilnosti i rastu. Kao što je navedeno u jednom ranijem mišljenju, to također podrazumijeva osiguravanje odgovarajućih financijskih sredstava za kohezijsku politiku iz proračuna EU-a⁽¹⁰⁾.

2.4. **Kohezijska politika i postupak semestra**

2.4.1. Skup prijedloga uredbi o VFO-u za razdoblje 2021. –2027. (prijedlog krovne uredbe te prijedlozi uredbi za pojedine sektore) donio je neke nove elemente koji bi mogli pomoći u poboljšanju koordinacije i uspješnosti gospodarske politike EU-a i učinkovitosti intervencija u okviru kohezijske politike⁽¹¹⁾. Jedan od najvažnijih elemenata jest definiranje jasnog odnosa između kohezijske politike i postupka europskog semestra i nekoliko uključenih koraka⁽¹²⁾.

2.4.2. S druge strane, prijedlozi uredbi prilično su fleksibilni te ostavljaju dovoljno prostora za inovacije i kreativnost, koji su nužni da se to pitanje riješi na praktičan način. U ovom mišljenju iznesene su neke ideje o tome kako bi se to moglo postići. Prije svega, moglo bi se reći da kohezijska politika i europski semestar stoje u međuodnosu: usko su povezani i imaju ogroman potencijal za poboljšanje trenutačne situacije.

2.4.3. Ulaganja i intervencije u okviru kohezijske politike mogli su biti uglavnom usmjereni na područja koja su istaknuta u procesu europskog semestra, osobito na područja s nedostacima u ulaganjima utvrđenima na temelju statističkih platformi poput pregleda socijalnih pokazatelja. Potrebno je prilagoditi vremenske okvire za provedbu ciljeva politike (tj. za kohezijsku politiku je to obično sedmogodišnje razdoblje, a za preporuke po državama članicama kraće razdoblje od godinu do godinu i pol).

2.4.4. Za određenu državu članicu, vremenski okvir mogao bi se utvrditi na temelju pregleda stanja s obzirom na glavne makroekonomske, fiskalne i strukturne pokazatelje koji se objavljuje svake godine u studenome kada započinje novi ciklus europskog semestra, a posebno zajedno s primjenom postupka nacionalnih programa reformi, na temelju kojega se naknadno izrađuju izvješća o preporukama po državama članicama.

⁽⁸⁾ Mišljenje EGSO-a „Uzimanje u obzir stavova europskih građana u cilju održive budućnosti (Sibiu i šire)“, SL C 228, 5.7.2019., str. 37.

⁽⁹⁾ Mišljenje EGSO-a „Budućnost EU-a: koristi za građane i poštovanje europskih vrijednosti“, SL C 228, 5.7.2019., str. 57.

⁽¹⁰⁾ Mišljenje EGSO-a „Budućnosti kohezijske politike“, SL C 228, 5.7.2019., str. 50.

⁽¹¹⁾ VFO za razdoblje 2021. –2027., COM(2018) 321 final i Prilog VFO-u za razdoblje 2021. –2027..

⁽¹²⁾ Mišljenje EGSO-a „Višegodišnji financijski okvir za razdoblje nakon 2020.“, SL C 440, 6.12.2018., str. 106.

2.4.5. Novi prijedlog VFO-a za razdoblje 2021. –2027. također će se temeljiti na pojačanoj fleksibilnosti i tematskoj koncentraciji. Stoga bi se instrumenti kohezijske politike mogli fleksibilno prilagođavati stvarnim specifičnim potrebama pojedinih država članica.

2.4.6. Međutim, suprotni pravci djelovanja u tom suodnosu mogu ukazivati na to da učinak europskog semestra može poslužiti kao instrument za poticanje dobrih rezultata ili određivanje jasno diferenciranog, proporcionalnog pristupa sankcijama ⁽¹³⁾ u slučaju loših rezultata ⁽¹⁴⁾. One koji u okviru europskog semestra pokazuju dobre rezultate i koji održavaju makroekonomsku disciplinu i odgovorno reagiraju na preporuke po državama članicama moglo bi se poticati nekom vrstom bonusa u obliku dodatnih sredstava iz fondova kohezijske politike (iz fondova EFRR, ESF+ ili KF), dok bi se financijsku osnovu onih koji pokazuju loše rezultate i zanemaruju izvješća o preporukama po državama članicama moglo razmjerno smanjiti ⁽¹⁵⁾.

2.4.7. Prijedlog novog VFO-a za razdoblje 2021. –2027. u velikoj mjeri podrazumijeva i sinergije između nekoliko poglavlja i programa VFO-a. U okviru europskog semestra utvrđuju se najvažnije potrebe za reformama iz perspektive svake države članice. Jednim prijedlogom čak se uvodi novi program potpore reformama; bilo bi više nego potrebno da se u praksi usvoji zajednički sustav upravljanja za instrumente kohezijske politike i programe potpore reformama ⁽¹⁶⁾, u najboljem slučaju na razini operativnog programa određene kohezijske politike. U tom bi se slučaju mogli uspostaviti optimalni uvjeti za sinergiju ⁽¹⁷⁾.

2.4.7.1. Isto vrijedi i za program InvestEU (koji se također djelomično temelji na sredstvima koja države članice u okviru kohezijske politike dobrovoljno dodjeljuju za taj centralizirani financijski instrument).

2.4.8. Kad je riječ o VFO-u za razdoblje 2021. –2027., mogla bi postojati strateška prepreka jer nakon strategije Europa 2020. više neće postojati strategija koja se nastavlja na nju. Treba se ozbiljno upitati postoje li stvarne ambicije da dokument za razmatranje o održivoj Europi preuzme njezinu ulogu. Nedavno je imao važnu ulogu u određivanju idućih prioriteta ulaganja u okviru kohezijske politike po državama članicama (izvješća po državama članicama, objavljena u veljači 2019. ⁽¹⁸⁾) te potreba za ulaganjima (proljetna prognoza iz svibnja 2019. ⁽¹⁹⁾).

2.4.8.1. Trenutačno u procesu europskog semestra i u drugim instrumentima politika glavni ciljevi strategije EU-a obuhvaćaju ključne točke mjerenja napretka te djeluju kao polazište za novu strategiju za 2030.

2.4.9. U slučaju kasne pripreme nove strategije za 2030. godinu, moglo bi se preporučiti da se za prijelazno razdoblje uvede praksa izrade srednjoročne (do dugoročne) strategije u okviru sastavnica europskog semestra (na primjer, nacrt strategije 2021.+ mogao bi se objaviti 2020. godine, dok bi se neka izvješća o stanju su pogledu razine stvarne uspješnosti i rezultata mogla naknadno objavljivati svake dvije ili tri godine).

2.4.10. Stoga EGSO razmatra novi strateški pristup kojim bi se kohezijska politika snažno usmjerila na stvarne prioritete (utvrđene na temelju razine uspješnosti i rezultata) koji bi bili tematski koncentrirani, dobro uravnoteženi i integrirani te vjerodostojni (temeljili bi se na analizi) i koji bi se profesionalno provodili uz odgovornost svih relevantnih dionika.

2.5. **Uloga semestra u provedbi socijalne kohezije**

2.5.1. Jačanje socijalne kohezije i vraćanje povjerenja europske javnosti dva su međusobno povezana elementa.

2.5.2. Europskim stupom socijalnih prava pruža se važan doprinos postizanju obaju tih ciljeva, među ostalim, podupiranjem i usmjeravanjem država članica koje provode reforme radi otvaranja održivih, visokokvalitetnih radnih mjesta koja stvaraju znatnu dodanu vrijednost.

2.5.3. S tim u vezi, pregled socijalnih pokazatelja i sami ti indikatori trebali bi se upotrebljavati kao glavni alat ne samo za mjerenje uspješnosti regije ili države članice u područjima obuhvaćenima europskim stupom socijalnih prava već i za utvrđivanje mogućih nedostataka u ulaganjima i primjenu sredstava fonda ESF+ na najučinkovitiji mogući način.

⁽¹³⁾ Mišljenje EGSO-a „Uzimanje u obzir stavova europskih građana u cilju održive budućnosti (Sibiu i šire)“, SL C 228, 5.7.2019., str. 37., točka 11.4.

⁽¹⁴⁾ Uredba o zajedničkim odredbama za razdoblje 2021. –2027., COM(2018) 375 final.

⁽¹⁵⁾ „Pravna priroda preporuka po državama članicama“, Europski parlament, lipanj 2017.

⁽¹⁶⁾ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Programa potpore reformama, COM (2018) 391 final.

⁽¹⁷⁾ Mišljenje EGSO-a „Program potpore reformama“, SL C 62 15.2.2019., str. 121.

⁽¹⁸⁾ Europski semestar 2019.: komunikacija o izvješćima po zemljama, COM (2019) 150 final.

⁽¹⁹⁾ Europska gospodarska prognoza. Proljeće 2019.

2.5.4. To statističko mjerilo trebalo bi upotrebljavati za utvrđivanje nedostataka u ulaganjima u svakoj državi članici te za usmjeravanje preporuka za ulaganje i politike u područja u kojima će biti najkorisniji za socijalnu uključenost.

2.5.5. Posebnu bi pozornost trebalo posvećivati dostojanstvenom radu, rodnoj nejednakosti ⁽²⁰⁾, borbi protiv nezaposlenosti te osobito mladima i onima koji su najudaljeniji od tržišta rada, kao što su osobe s invaliditetom i posebnim potrebama. Posebnu pozornost trebalo bi posvetiti i osobama s malim ili nikakvim znanjem o računalstvu i digitalnoj tehnologiji.

2.5.6. Stup socijalnih prava trebao bi se upotrebljavati kao sredstvo za mjerenje provedbe preporuka državama članicama. Dvadeset načela stupa trebalo bi upotrebljavati kao pokazatelje za procjenu uspješnosti zemalja u uvrštavanju vlastitih obveza u pogledu stupa socijalnih prava u svoje gospodarske politike.

2.5.7. Može se postaviti pitanje na koji bi se način tijekom provedbe europskog semestra trebao uzimati u obzir europski stup socijalnih prava, a da se postupak semestra ne preoptereći, nego da se osnaži i ojača.

2.5.8. Stalno se nameće jedan pozitivan odgovor: postoji potreba za dobro definiranom strategijom s horizontalnim, transverzalnim poveznicama između spomenutih politika. Ta nova sveobuhvatna europska strategija za održivu budućnost Europe mogla bi jamčiti provedbu s pomoću snažnog koordinacijskog mehanizma u okviru semestra.

2.6. **Moramo zajamčiti red u raznolikosti**

2.6.1. Dodatak Uredbi o zajedničkim odredbama ⁽²¹⁾ sadrži sveobuhvatan skup različitih europskih politika među kojima je, s obzirom na 17 ciljeva održivog razvoja, gotovo nemoguće zajamčiti koordinaciju. K tome, europski stup socijalnih prava ima 20 ciljeva. Kako bi situacija bila jasnija i jednostavnija, regionalni razvoj i kohezijska politika za razdoblje nakon 2020. godine snažno su usmjereni na pet investicijskih prioriteta:

- pametnija Europa s pomoću inovacija, digitalizacije, gospodarske preobrazbe i potpore za mala i srednja poduzeća;
- zelenija Europa bez ugljika, provedba Pariškog sporazuma i ulaganje u energetska tranziciju i energiju iz obnovljivih izvora te borba protiv klimatskih promjena;
- povezanija Europa, sa strateškim prometnim i digitalnim mrežama;
- Europa s istaknutijom socijalnom komponentom, ostvarivanje europskog stupa socijalnih prava i podupiranje kvalitetnog zapošljavanja, obrazovanja, vještina (EGSO smatra da su strukovno osposobljavanje i cjeloživotno učenje od posebne važnosti), socijalnog uključivanja i jednakog pristupa zdravstvenoj skrbi;
- Europa koja je bliža svojim građanima i koja podupire lokalne razvojne strategije i održivi urbani razvoj u EU-u (EGSO ističe razvoj periferne i ruralne dimenzije).

2.6.2. Kako bi se pokazala složenost rada na novoj sveobuhvatnoj strategiji za Europu do 2030. godine, u dokumentu za razmatranje utvrđene su sljedeće glavne teme kojima se vodi vizija održivog razvoja EU-a:

- održivi razvoj u cilju boljeg života ljudi (EGSO u tom pogledu naglašava važnost uvjeta rada): konkurentne prednosti Europe;
- EU i globalni izazovi s kojima se treba suočiti;
- prelazak na održivu Europu do 2030. godine;
- EU kao globalni predvodnik u održivom razvoju;
- scenariji za budućnost ⁽²²⁾.

⁽²⁰⁾ Mišljenja EGSO-a „Ravnopravnost spolova na europskim tržištima rada”, SL C 110, 22.3.2019., str. 26., i „Pitanja rodne ravnopravnosti”, točka 1.4, SL C 240, 16.7.2019., str. 3.

⁽²¹⁾ Zajedničke odredbe o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i financijska pravila za njih i za Fond za azil i migracije, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za upravljanje granicama i vize, COM(2018) 375 final.

⁽²²⁾ Dokument za razmatranje „Prema održivoj Europi do 2030.”, COM(2019) 22 final.

2.7. **Potreba za novom koordinacijom upravljanja**

2.7.1. Iskorištavanjem predstojeće velike prilike koju predstavlja nova Komisija, sveobuhvatna će strategija za razdoblje nakon 2020. godine, s novim, svježim poticajima i uz usmjerenost na održivi razvoj, doista biti instrument za djelovanje na temelju postupka semestra i nove upravljačke strukture u Komisiji.

2.7.2. U svjetlu trenutačnog sve jasnijeg demokratskog deficita i nedostataka u pogledu provedbe, u kontekstu strategije Europa 2030. sve veći broj dionika smatra da postoji znatna potreba za većom razinom participativne demokracije, boljim industrijskim odnosima (većim sudjelovanjem radnika) i demokracijom u svim sektorima gospodarstva te za djelotvornom provedbom ciljeva strategije. Obnovljena dugoročna strategija mogla bi imati ključnu ulogu u provedbi europskog gospodarskog upravljanja usmjerenog na povećanje konkurentnosti i razvoj, pod uvjetom da se odgovarajuće koordinira u okviru semestra.

2.7.3. To se može postići samo poduzimanjem odlučnih i pažljivo osmišljenih mjera kojima će se zajamčiti aktivno sudjelovanje organiziranog civilnog društva u tom postupku. Stoga bi se unutar strukture EGSO-a mogao uspostaviti informacijski centar zasnovan na načelu jedinstvene kontaktne točke, ⁽²³⁾ platforma za razmjenu informacija ili neka vrsta centra za virtualne i fizičke kompetencije, bez dodatnog administrativnog ili financijskog opterećenja, čija bi zadaća bila rješavanje pitanja koja se odnose na provedbu strategije Europa 2030. (kao što su nedostatna odgovornost na nacionalnoj razini, nejasni institucijski okviri i podređenost socijalnog stupa). Kako bi se osigurala djelotvorna koordinacija i racionalizacija, srodne zadaće, postupci i upravljanje međuagencijskom suradnjom trebali bi se koordinirati na paneuropskoj i nacionalnoj razini.

2.7.4. Model jedinstvene kontaktne točke mogao bi se primijeniti na primjeren način u bilo kojem području u kojemu je zajamčena jedinstvena točka pristupa, kao osnova za integriranu platformu za razmjenu informacija i savjetovanje, čime će se olakšati daljnje oblikovanje politika i donošenje odluka. Zbog savjetodavne naravi zadaća povjerenih EGSO-u te njegove dobro uspostavljene mreže gospodarskih i socijalnih vijeća na nacionalnoj razini i međuinstitucijskih odnosa, model jedinstvenog centra mogao bi biti jedinstvene kontaktne točke alat za provedbu savjetovanja i olakšavanje provedbe strategije EU 2030. Njime bi se najširi mogući raspon dionika iz civilnog društva mogao uključiti u prikupljanje i razmjenu informacija o ostvarenju prioriteta strategije EU2030 na regionalnoj/nacionalnoj i paneuropskoj razini.

2.7.5. Informacijski centar EGSO-a zasnovan na načelu jedinstvene kontaktne točke mogao bi se baviti pitanjima provedbe i demokratskog deficita u vezi s načinom na koji EU funkcionira. Osnivanje Skupine za europski semestar unutar stručne skupine ECO bio je prvi korak prema uspostavi te nove vrste informacijskog centra u cilju jamčenja veće vidljivosti EGSO-a u institucijskom okruženju.

Bruxelles, 17. srpnja 2019.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Luca JAHIER

⁽²³⁾ Mišljenje EGSO-a „Napredak postignut u provedbi strategije Europa 2020. i načini ostvarenja njezinih ciljeva do 2020. godine”, SL C 251, 31.7.2015., str. 19.